

046/2 FUREBERGSELVI

FYLKE: Hordaland
Kommune: Kvinnherad

Nedbørfelt: 29 km²
Toppunkt: 1638 moh.
Utløpspunkt: 0 moh.
Marin grense: 95 moh.
Kraftpotensial: 66 GWh
SP-kategori: III
Økonomiklasse: 2
Naturgeogr. region: 37c, 76

Vassdraget ligger mellom Folgefonni og Hardangerfjorden, og er et av tre nabovassdrag som vurderes i Verneplan IV.

Klimaet er maritimt. Årsnedbøren i Rosendal, sør for feltet, er 1694 mm. Nedbøren øker mot øst og Folgefonni hører til et av landets mest nedbørrike områder og mottar ca 4000 mm på årsbasis.

Til tross for et relativt lite nedbørfelt har vassdraget en vertikal utstrekning på 1638 m der høyeste punkt ligger i Folgefonni. Den hvite brekappen danner en mektig kontrast til den dypt nedskårne V-formete Furebergsdalen som går mot nordvest. Vassdraget har sitt utspring i flere småvann ved foten av breen som drenerer til Sauavatnet. Furebergspytten tilhører en annen gren og mottar betydelig med vann fra en av Bretungene. Elvene fra de to vannene går i stryk og foss før samløp. Etter samløp avtar gradienten noe, men det er først når elva kommer ned i Furebergsdalen at den får et merkbart roligere løp. Under 500 m o.h. har elva igjen jevnt fall til utløp i Sildafjorden som tilhører Hardangerfjorden. Før utløp danner elva Furebergfossen. Tverrelva er nedbørfeltets største sidevassdrag og drenerer de østligste områdene. Her ligger feltets to største innsjøer der Tveitedalsvatnet er størst med et areal på vel 0,3 km².

Nedbørfeltet består av granittiske bergarter. De største løsmasseavsetningene er konsentrert rundt utløpet.

Sørboreal sone går opp til 100-200 moh. og har spredte innslag av varmekjære arter som hassel og ask. Furu og bjørk er dominerende treslag og bjørka danner skoggrensen nær 800 moh. Fjellvegetasjonen er dominert av fattige typer.

Vassdraget er et av de minst berørte i denne regionen. Riksvei 13 krysser vassdraget ved utløpet der det også ligger et gårdsbruk. I dalsidene opp til ca 300 moh. finnes flere granplantefelt og det er bygget en skogsbilvei ca 2 km innover dalen. Deler av feltet har og blir fortsatt brukt som beite.

Naturfaglige verdier

Vassdraget er noe brepåvirket, men mindre enn Æneselvi. Det har de fleste vegetasjonstyper en kan forvente å finne i regionen selv om det er de fattige furuskogsområdene som dominerer. Typeverdien er mindre enn for Æneselvi, men det er naturlig å se vassdragene i sammenheng da de til en viss grad utfyller hverandre. Bortsett fra noen nedlagte vassdragsanlegg knyttet til sagbruksvirksomhet og hogst og beite er feltet som helhet lite påvirket av tekniske inngrep. Vassdraget har referanseverdi. Deler av vassdraget inngår i forslaget om nasjonalpark (NOU 1986:13).

Geofag

Storformer som viser sammenhengen mellom berggrunnen og de geomorfologiske prosessene er godt representert. Hoveddelen av feltet består av en relativt flat indre del og en bratt ytre del. I de bratte partiene er elveløpet svært blokkrikt og storblokkig, med stri strøm. I midtre og indre parti er det myrlendt med rolige løpsforhold. Bortsett fra ved munningen er nedbørfeltet fattig på løsmasser.

*Liten verneverdi **

Botanikk

Fossen nederst i vassdraget og vegetasjonen knyttet til denne utgjør en noe spesiell naturtype. Området er sterkt påvirket av veibygging, men det finnes fortsatt fragmenter av fosseengvegetasjon. Området er artsfattig og det er ikke registrert arter, natur- eller vegetasjonstyper som kan karakteriseres som sjeldne. Det er heller ikke registrert brepåvirkede vegetasjons- eller naturtyper. Vassdraget har liten verdi som typevassdrag for regionen. De sørøstlige delene av nedbørfeltet ligger innenfor et område som er foreslått som furuskogsreservat.

*Liten verneverdi **

Landfauna

Gode våtmarker mangler helt og vassdraget er derfor fattig på våtmarksfugl. Vassdraget har imidlertid typefunksjon med hensyn til vannfugl. Skogen er til dels gammel og sårbare arter som hvitryggspett, gråspett og storfugl finnes her. Vassdraget har mange hekkemuligheter for rovfugl. Dvergfalk er observert. Den alpine spurvefuglfaunaen er som forventet.

Hjort er viktigste hjortedyr, mens rådyr og elg er regnet som streifdyr. Bjørn og jerv forekommer sannsynligvis fast i området, mens gaupe er streifdyr.

*Stor verneverdi ****

Vannfauna

Utvalget av biotoper er lite og består for det meste av brepåvirkete lokaliteter. Faunaen er fattig både med hensyn til antall arter og tetthet. Furebergselvi har sjøørret, men Furebergfossen nederst i vassdraget hindrer videre oppgang. Fiskeforholdene i vannene er ukjent.

*Middels verneverdi ***

Kulturminneverdier

Gården Fureberg øst for utløpet ble trolig ryddet i middelalderen. Det har vært seterdrift i Furebergdalen og ved Tverrelva. Området representerer et kildemateriale til belysning av utmarksbruk fra bosetting på Fureberg og i nabolandene. Ved Furebergfossen finnes trolig spor etter saganlegg og plassbebyggelse.

Området har et begrenset antall kulturminner av lokal betydning.

*Middels verneverdi ***

Friluftstinteresser

Vassdraget har stor verdi for det tradisjonelle friluftsliv med tilnærmet uberørt natur og meget store opplevelseskvaliteter i det kontrastrike landskapet som spenner fra fjord til bre. Furebergfossen i nedre deler er en attraksjon i friluftslivssammenheng.

*Meget stor verdi *****

Landbruksinteresser

Det finnes ikke jordbruksareal i nedbørfeltet, men ca 2000 da produktiv barskog og 300 da produktiv løvskog.

*Liten verdi **

Kraftressurser

Ved en overføring av Furebergselvi mot Blåfalli vil produksjonsøkningen representere ca 66 GWh midlere årsproduksjon billig kraft. Prosjektet er plassert i kategori III (12) i Samlet plan.